

1

מקום להידוק
דפי השאלון

75282

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון: 075282 עברית עצמאי	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד موعد</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד موعد		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד موعد										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

الإدارة التربويّة
وزارة التربية والتعليم
القسم الكبير لامتحانات

دفتر امتحان

تحيّة للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة . عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان .
أعدّ الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط . أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على موادّ مكتوبة أو شفهيّة .

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، ما عدا "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم . كما لا يُسمح إدخال هواتف خلويّة أو أجهزة إلكترونيّة أخرى إلى غرفة الامتحان . استعمال موادّ مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان .
بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء .

يجب التقيّد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها . لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات .
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد .
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنّه لن يتم مسح ضوئيّ لهذه المنطقة .
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدّة لذلك فقط .
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق . الدفتر الذي يُسلّم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات .
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم .

نتمنّى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ג, 2023
מספר השאלון: 75282

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון: הבנת הנקרא – 60 נקודות

פרק שני: הבעה בכתב – 40 נקודות

סך הכול – 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

לפניכם שלושה מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות שאחריהם.

מאמר א

האיש "כמו"

מאת הרב לייב מינצברג*

פסקה א יש אנשים אשר במשך רוב חייהם תנועותיהם, מעשיהם ודיבורם הם חיקוי של התנהגויות שהם רואים אצל זולתם, הן בתחום המצוות ועבודת ה' הן בענייני חולין, למשל צורכי ביתו של אדם: סגנון הריהוט, סגנון הבגדים, סגנון הדיבור ואפילו ההנאות והחוויית: עורכים שמחות כמו... נוסעים לנופש כפי ש... – כל אלה הם דברים שאדם רואה אצל אנשים אחרים בסביבתו, והוא מעתיק ומחקה אותם.

פסקה ב למעשה אדם כזה אינו מממש את עצמו, אינו מכיר בערך של עצמו ואינו מוציא לפועל את הכוחות האצורים בו, מכיוון שכל מעשיו הם העתק מלאכותי וחיקוי של סביבתו. לעיתים התנהגות זו כה מוטמעת בנפשו עד שהוא אינו מודע למציאות, שכן כוחותיו הפנימיים ואישיותו הייחודית אינם באים לידי ביטוי.

פסקה ג יש אנשים השואפים לבנות את עצמם ולהעצים את אישיותם, אך בפועל הם מחקים אחרים בלי להיות מודעים לכך, ומעשיהם ותנועותיהם אינם טבעיים. חיקוי זה אינו נעשה מתוך החלטה לנהוג כפי שאחרים נוהגים, אלא הוא מין היגררות כ"שה אחרי העדר".

פסקה ד אין ספק כי יש גרעין טוב בשורש מידה זו, הרי הקב"ה ברא את האדם חברותי, וטבע בו מהולדתו את היכולת לחקות אחרים. החיקוי הוא דרך לימוד: כך ילד לומד לדבר ולתקשר ואף לקיים מצוות. אולם בבגרותו מוטל על האדם להתפתח, להתנהג מתוך חשיבה עצמאית ולבטא את מהותו הייחודית.

פסקה ה אומנם על האדם גם בבגרותו ללמוד ממעשי הכלל ומהתנהגותם, אך עליו לסגל אותם לעצמו רק לאחר שראה שהם ראויים לו ומתאימים לאישיותו. במקרים רבים יגיע האדם למסקנה כי נכון לו לנהוג כפי שרבים סביבו נוהגים, אולם מסקנה זו צריכה להיות מתוך מחשבה והכרה ולא חיקוי ללא מודעות.

פסקה ו חיי חיקוי הם חיים חיוורים ויבשים ברמה נמוכה ובלי תוכן, והם ביזוי לדרגתו של האדם ובושה לצלם האלוקים שבו, כאילו אין הוא אלא ברייה מטושטשת, חסרת עצמיות ובבואה של אחרים, ומעשיו הם בבחינת מעשי קוף.

פסקה ז התנהלות חיים שרב בהם החיקוי, קשה היא ומכבידה על האדם. התנהגות חיצונית שאינה נובעת מתוך פנימיותו של האדם זרה לטבעו של האדם ולרוחו, והיא מפילה עליו עייפות נפשית. ואילו חיים המתנהלים בצורה טבעית הנובעת מתכונות האדם הם מלאי תסיסה, ערנות וחיוניות, ואפשר להתענג עליהם. ואשרי אדם החי באמת ובטבעיות, בתום וביושר כפי שברא אותו אלוקים.

* מעובד על פי הרב מינצברג, ל' (תשע"א). **בן מלך – חכמה ומוסר**, עמ' קעד–קעז.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

מאמר ב

מורה דרך או מודל לחיקוי?

מאת עקיבא שצ'רנסקי*

פסקה א החיקוי הוא מן התכונות הדומיננטיות של האדם. התכונה הזאת מלווה אותנו מן הרגע הראשון של חיינו, ובזכותה אנחנו מתפתחים ולומדים. תינוק בכל שלבי גדילתו מחקה את הסביבה. הוא לומד ממנה איך להגיב כשכועסים, איך לבטא עצבות, איך לבנות קשרים חברתיים ולתחזק אותם, וכך הוא מתפתח.

פסקה ב גם בבגרותנו אנו מתבוננים בדמויות שראויות בעינינו לחיקוי. לעיתים זאת דמות רוחנית בעלת מידות טובות, שמעוררת בנו השראה לשאוף למטרות רוחניות דומות, ולעיתים אנו רואים זאת, להבדיל, בעולם החומרי. למשל בענייני פרנסה – אם אנחנו מכירים אדם שפיתח תחום עסקי כלשהו ומביא באמצעותו הרבה טוב לעולם, וגם מרוויח ממנו ויוצר לו מעמד בחברה, אנו רואים בו דמות מוערכת הראויה לחיקוי, ואומרים לעצמנו: "כזה רוצה אני להיות".

פסקה ג אולם אדם צריך לבחון את עצמו כדי לברר את מקומו ביחס לדמות הזאת – האם היא עבורו מורה דרך או רק מודל לחיקוי? האם הוא לומד ממנה מה ראוי או שהוא חלילה מאבד במהלך הלמידה את אישיותו העצמית? הגבול בין השניים דק, כי מצד אחד אם אדם אינו לומד מן הסביבה, אם הוא אינו מקבל השראה מדמויות שבסביבתו, הוא לעולם לא יתקדם. אין אדם בעולם שיכול להתקדם אם אין לו בדמיונו "תמונה" של המקום שאליו הוא שואף להביא את עצמו, ולשם כך הוא צריך דמות שממנה הוא יכול לשאוב השראה. מצד אחר אסור לאדם "להישאב" יתר על המידה אל הדמות שהוא רואה בה ראויה לחיקוי, כי אז הוא עלול לאבד את עצמיותו ולהתבטל לגמרי בפני אותה דמות. כל אדם קיבל מן הבורא כישורים, תכונות ויכולות ייחודיות, ועליו להביא אותם לידי ביטוי, לפתח אותם ולהתקדם בעזרתם. אם הוא מחקה אחרים הוא למעשה אינו מתקדם ואינו משתנה, אלא "משחק" דמות ומחקה אותה. כך הוא מאבד את העצמיות שלו ואת התכונות האישיות שלו שבהן חנן אותו הבורא.

פסקה ד אדם כזה, כאשר יגלה שאינו מצליח להיות כמו הדמות שהוא רואה בה מודל לחיקוי, עלול לחוש תסכול. גרוע מכך לעיתים הוא מצליח לכאורה להשיג את היעד שלו ולהיראות כמו פלוני, אלא שהוא דורס את האני הטבעי שלו, רומס את העולם הרגשי שלו, וממיט אסון על עצמו. הסיבה לכך היא כי הוא נתון במאמץ תמידי להיות דמות אחרת, ומתעלם מן הצרכים הרגשיים והמנטליים (שכליים) שלו עצמו. כשאדם עסוק – גם באופן לא מודע – במימוש תכונות שאינן טבעיות לו, עלולים להיווצר בו קונפליקטים פנימיים ומתח נפשי.

פסקה ה לכן חשוב שכל אדם ישאל את עצמו: אומנם אני רוצה להיות כמו... אבל האם אני רוצה לחקות אותו, להיות "כפיל" שלו ולאבד את מהותי ועצמיותי, או ללמוד ממנו איך לממש את שאיפותיי לפי תכונותיי, מידותיי והיכולות שהתברכתי בהן מידי הבורא?

* מעובד על פי שצ'רנסקי ע'. מורה דרך או מודל לחיקוי?, המודיע, תוספת לגיליון, י"ד במרחשוון תשפ"ג.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

מאמר ג

היה אתה

מאת הרב יעקב צבי בוצ'קובסקי*

פסקה א הבסיס לאושרו של האדם הוא תחושת המימוש העצמי שלו. האדם מטבעו שואף לבטא את עצמו ואת הכוחות האצורים בו, וכשהם באים לידי ביטוי הוא מרגיש סיפוק, תחושה של מימוש עצמי ואושר.

פסקה ב אבל במציאות הדברים אינם פשוטים כל כך. בימינו מקובל שערכו של אדם נמדד לפי הצלחתו – החברתית או הכלכלית. כבר בגיל צעיר האדם קולט מסביבתו שהערך שלו קשור במידה שבה יעמוד בציפיות של החברה – ההורים, המורים, החברים. משום כך הוא אינו מעוניין לחיות עם עצמו ולהתנהל בהתאם לזהות האמיתית שלו. הוא מעדיף להתעלם מן ה"אני" שלו ולחיות בזהות שאולה. ב"תעודת הזהות" השאולה שלו לא רשום שמו אלא מעמדו החברתי. בזה הוא מעוניין.

פסקה ג כשאנשים חשים שהם כשלעצמם אינם בעלי ערך, ועליהם להתאים את עצמם לחברה, הם למעשה מתעלמים מן הזהות האמיתית שלהם, חוסמים את החשיבה הייחודית שלהם ואינם מודעים לרצונותיהם הפנימיים. הם אינם מוכנים להכיר בחולשותיהם משום שהכרה כזאת פירושה, לדעתם, הודאה בכישלון. אולם האם נכון לאדם להתעלם מזהותו האמיתית? האם חסימת המחשבה והדחיקת רצונות וחולשות מסייעות לאדם להתקדם או שמא להפך?

פסקה ד בעבודת המוסר אנו נדרשים דווקא לחפש אחר המחשבות הכמוסות, הרצונות הנסתרים והרגשות החבוים שלנו, ולהיות מודעים להם. גדולי המוסר לא רק שלא הדחיקו את תחושותיהם אלא חקרו אותן לעומק. רק מי שאינו מתכחש לעצמו ויודע מי הוא, יכול להתחיל בעבודה עצמית וכך להשתפר ולממש את הכוחות האצורים בו.

פסקה ה היהדות מכוונת את האדם לחיות ללא מסכות, להכיר את תחושותיו ולהגדיר את רצונותיו. כאשר ברור לאדם מי הוא ומה הוא רוצה מעצמו, הוא יצליח להתקדם בעבודת ה' ולחוש סיפוק ואושר.

פסקה ו על האדם לומר לעצמו באופן הברור ביותר: הקב"ה אינו מצפה ממני להיות מישהו אחר, אלא למצות את כוחותיי שלי. על כך אמר אחד מגדולי החסידות, רבי זושא מאניפולי, סמוך לפטירתו: "בעולם הבא לא ישאלוני 'מדוע לא היית כמשה רבנו' אלא 'מדוע לא היית זושא'". הקב"ה רוצה שתהיה אך ורק "אתה", ולשם כך עליך להכיר את עצמך. ההכרה האישית לא רק שהיא מותרת, אלא היא מצווה, ולמעשה היא הבסיס לכל המצוות. בלעדיה אין כאן אדם אלא בובת תיאטרון ריקה מתוכן וחסרת עצמיות.

* מעובד על פי הרב בוצ'קובסקי, י"צ (תשע"ב). בעצתך תנחני, חלק א, עמ' 129–134.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

פרק ראשון: הבנת הנקרא (60 נקודות)

בפרק זה ענו על כל השאלות 1–9.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. הרב מינצברג (מאמר א) מביע עמדה בנוגע לחיקוי, ומציג שתי הסתייגויות מעמדה זו.

א. האם עמדת הכותב בנוגע לחיקוי היא שלילית או חיובית? _____

העתיקו מן המאמר משפט המבסס את קביעתכם.

(4 נקודות)

ב. הכותב מציג שתי הסתייגויות מעמדתו.

כתבו את שתי ההסתייגויות שהכותב מציג. נסחו כל אחת מהן במשפט אחד. (6 נקודות)

הסתייגות 1: _____

הסתייגות 2: _____

ג. גם בדברי שצ'רנסקי (מאמר ב) מובאים הדברים שהביע הרב מינצברג בהסתייגויותיו.

בססו קביעה זו באמצעות שני ציטוטים ממאמר ב המבטאים את ההסתייגויות שכתבתם בסעיף ב.

(5 נקודות)

משפט ממאמר ב המבטא את הסתייגות 1: _____

משפט ממאמר ב המבטא את הסתייגות 2: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

2. הכותרת של מאמר ב היא "מורה דרך או מודל לחיקוי?".

לפניכם רשימת מילים מן המאמר: כפיל, דמות רוחנית, השראה, מאבד את אישיותו העצמית, משחק דמות, תחושת תסכול, התקדמות, מתח נפשי, המקום שאליו הוא שואף.

א. מיינו בטבלה שלפניכם את המילים שברשימה על פי הכותרת בכל עמודה. (5 נקודות)

מודל לחיקוי	מורה דרך

ב. על פי העמודה "מודל לחיקוי" שבטבלה, כתבו המלצה לאדם בנוגע להתנהלות רצויה בחייו. (5 נקודות)

3. א. הרב בוצ'קובסקי (מאמר ג) מציג תפיסה חברתית מקובלת. מהי תפיסה זו? (3 נקודות)

ב. הרב בוצ'קובסקי אינו משתמש במאמרו במושג "חיקוי", אך מדבריו משתמעת עמדתו בנוגע להתנהגות כזאת. (1) במשפט שלפניכם **הקיפו** את התשובה הנכונה.

עמדתו של הכותב בנוגע להתנהגות שיש בה חיקוי של אחרים היא **חיובית / שלילית**.

(2) כתבו שני נימוקים שהכותב מביא לעמדתו.

(7 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

4. א. מהי המטרה בהבאת הסיפור על רבי זושא במאמר ג?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- להביע דעה שונה מדעת הכותב.
- להיתלות באילנות גדולים.
- לנמק את טענת הכותב.
- להדגים טענה של אחרים.

ב. הסבירו כיצד הסיפור על רבי זושא משקף את הכותרת של מאמר ג. (4 נקודות)

5. העתיקו ממאמר א, פסקה ו שני צירופי מילים המבטאים את המשמעות של המילה "חיקוי". (4 נקודות)

6. "אין אדם בעולם שיכול להתקדם אם אין לו בדמיונו 'תמונה' של המקום שאליו הוא שואף להביא את עצמו".

(מאמר ב, פסקה ג)

איזה מן המשפטים שלפניכם מבטא את משמעות המשפט המצוטט? הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- אדם אינו יכול להתקדם ליעד שלו בלי עזרה מאחרים.
- אדם אינו יכול להתקדם למקום שאליו הוא שואף להביא את עצמו.
- אדם יכול להתקדם רק אם יש לו שאיפות בנוגע לעצמו.
- אדם יכול להתקדם אפילו אם אין לו שאיפות בנוגע לעצמו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

7. א. "למעשה אדם כזה אינו מממש את עצמו... ואינו מוציא לפועל את הכוחות האצורים בו". (מאמר א, פסקה ב)

מהי משמעות המילה "אצורים" על פי הקשרה במשפט? **הקיפו** את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- נוצרים
- תלויים
- טמונים
- משתנים

ב. "החיקוי הוא מן התכונות הדומיננטיות של האדם". (מאמר ב, פסקה א)

מהי משמעות המילה "דומיננטיות" על פי הקשרה במשפט? **הקיפו** את התשובה הנכונה. (2 נקודות)

- ראשוניות
- בולטות
- מכוונות
- ייחודיות

8. "אלא שהוא דורס את האני הטבעי שלו, רומס את העולם הרגשי שלו, וממייט אסון על עצמו". (מאמר ב, פסקה ד)

כתבו מילה שיכולה להחליף את המילה "ממייט" בצירוף **ממייט אסון**. _____ (3 נקודות)

9. א. "הם למעשה מתעלמים מן הזהות האמיתית שלהם". (מאמר ג, פסקה ג)

העתיקו מ**מאמר ג** צירוף שמשמעותו מנוגדת למשמעות הצירוף "זהות אמיתית". (2 נקודות)

ב. "המחשבות הכמוסות". (מאמר ג, פסקה ד)

כתבו מילה שמשמעותה מנוגדת למשמעות המילה "כמוס". _____ (2 נקודות)

This image shows a full page of blank white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings present.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

טיוטה

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ג, מס' 75282

טיוטה

[illegible]

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"